

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

1.สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติงานซึ่งดวงวัดขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการรับมอบภารกิจ และผลการปฏิบัติงานด้านซึ่งดวงวัดของ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานซึ่งดวงวัดของกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาทิศทางการดำเนินงานซึ่งดวงวัดในอนาคตและแนวทางการให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านซึ่งดวงวัดทั้งทางด้านวิชาการและการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้กับกรุงเทพมหานคร

ซึ่งการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องและส่งแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เกี่ยวข้อง และศึกษาจากข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจากเอกสารทางราชการและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนของกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผู้ที่จะรับมอบภารกิจ และกรมการกีฬาภายใน กระทรวงพหุวัฒนธรรม ที่เป็นหน่วยงานที่ต้องถ่ายโอนภารกิจ ทั้งนี้ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1.1 การรับโอนภารกิจด้านซึ่งดวงวัดของกรุงเทพมหานคร

ตามแผนและขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้กับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้กำหนดแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น ในส่วนของกรุงเทพมหานครก็ได้จัดทำแผนและขั้นตอนการรับมอบภารกิจจากหน่วยงาน ของรัฐบาลกลางมาปฏิบัติ สำหรับงานซึ่งดวงวัดนั้นกำหนดให้เป็นงานที่องค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นที่ต้องปฏิบัติ โดยปฏิบัติร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลางคือ กรมการกีฬาภายใน กระทรวง พหุวัฒนธรรม แต่เป็นภารกิจที่ไม่มีการจัดสรรงบประมาณ และอัตรากำลังให้ กรุงเทพมหานครได้ มอบหมายให้สำนักการคลัง เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการประสานการการรับมอบภารกิจ และ มอบหมายให้ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล ของแต่ละเขตเป็นผู้ที่จะลงมือปฏิบัติ การดำเนินงาน ของสำนักการคลังนั้น ได้มีการเตรียมความพร้อมโดยการจัดฝึกอบรมความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่าย สิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล จำนวน 1 ครั้ง และดำเนินการจัดหาแบบมาตรฐานด้านซึ่งดวงวัดเพื่อให้ กรุงเทพมหานคร สามารถรับมอบภารกิจด้านซึ่งดวงวัดที่มีเทคนิคไม่สูงนักคือการตรวจสอบเครื่อง ซึ่งสปริง ให้แล้วเสร็จภายในปี 2550

1.2 การปฏิบัติงานด้านซังตวงวัดของกรุงเทพมหานคร

ในขณะนี้กรุงเทพมหานคร ยังไม่เริ่มจัดให้มีบริการสาธารณะด้านซังตวงวัด เป็นการอยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมต่าง ๆ และหากรับภารกิจด้านซังตวงวัด ไปปฏิบัติ ในช่วงแรกก็คงสามารถที่จะปฏิบัติงานได้ในระดับการตรวจสอบเครื่องซังสปริง และจะต้องให้เจ้าหน้าที่กรมการค้าภายใน ดำเนินการในลักษณะที่เลี่ยงไปสักระยะเพื่อให้กรุงเทพมหานครสามารถเพิ่มทักษะและความรู้ในเรื่องซังตวงวัดไปก่อน จนกว่าจะสามารถดำเนินการได้เองและมีแนวทางที่จะสามารถเพิ่มศักยภาพไปสู่เครื่องซังตวงวัดชนิดอื่นและสามารถที่จะพัฒนาระบบงานซังตวงวัดของกรุงเทพมหานครเอง ทั้งนี้คาดว่าปริมาณงานด้านนี้จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามความเจริญของเมือง และยุคสมัย

1.3 ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานซังตวงวัดของกรุงเทพมหานคร

ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นขั้นตอนการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร เป็นนายตรวจซังตวงวัด ที่จะต้องมีการกำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะเป็นนายตรวจซังตวงวัด ก่อน ส่วนการกำหนดคุณสมบัตินั้น จะต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างกรุงเทพมหานคร และกรมการค้าภายใน ทั้งนี้เพราะว่ากรุงเทพมหานครเองจะต้องทราบว่าบุคคลากร คนใดสามารถที่จะเป็นนายตรวจซังตวงวัดได้ โดยใช้การพิจารณาภารกิจหน้าที่ของนายตรวจซังตวงวัดที่ต้องมีความสามารถที่ปฏิบัติงาน ในการตรวจค้น จับกุม และมีความสามารถทางด้านเทคนิคการตรวจสอบเครื่องซังตวงวัด(สามารถพัฒนาได้) รวมทั้งความมีความยุติธรรม แต่ในช่วงแรกนั้น ด้านความสามารถทางเทคนิคคงไม่ต้องคำนึงถึงเพราะว่ายังไม่มีมีการประเมิน แต่ในด้าน การตรวจค้น จับกุม นั้นสามารถที่จะกำหนดได้ ซึ่ง กทม.ควรที่จะจัดส่งรายชื่อพร้อมคุณสมบัติของบุคคลากร กรุงเทพมหานครไปยังกรมการค้าภายในเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องตรงกับคุณสมบัติเดิม ที่กระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดไว้ สำหรับท้องถิ่นอื่น ๆ ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องตรงกับของ กรุงเทพมหานคร

1.4 ทิศทางการดำเนินงานด้านซังตวงวัดของกรุงเทพมหานครในอนาคต

ทิศทางการดำเนินงานด้านซังตวงวัด สามารถที่แบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือระยะแรก เป็นการเริ่มต้นการปฏิบัติงาน ภายหลังจากมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครเป็นนายตรวจซังตวงวัดแล้ว โดยเป็นการปฏิบัติงานของฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล ในแต่ละสำนักงานเขต โดยสามารถที่จะใช้เครื่องมือที่มีอยู่ เช่นการแก้ไขข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องตลาดเอกชน พ.ศ. 2518 ,ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ตลาดเอกชน พ.ศ. 2519 และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องสำนักงานตลาด พ.ศ.2534 โดยกำหนดให้เจ้าของตลาดเอกชน และเจ้าหน้าที่สำนักงานตลาดที่ดูแลตลาดสาธารณะของกรุงเทพมหานคร ให้มีหน้าที่ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านซังตวง

วัดของกรุงเทพมหานคร โดยให้มีหน้าที่ในการให้คำแนะนำการใช้เครื่องชั่งตวงวัดที่ถูกต้อง จัดให้มีเครื่องชั่งกลาง ที่ประชาชนสามารถทดสอบน้ำหนักสินค้าของตนได้ จัดให้มีคู่มือน้ำหนักมาตรฐานที่พ่อค้าแม่ค้าสามารถทดสอบเครื่องชั่งของตนเองได้ อันจะทำให้สามารถลดจำนวนครั้งในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ลงได้ ส่วนระยะที่ 2 กรุงเทพมหานครควรจะพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบงานนี้โดยตรง เพราะจากปริมาณงานที่จะปฏิบัติและทิศทางการเพิ่มศักยภาพแล้วเกินกว่าความสามารถของฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ นอกจากนี้หากมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงจะสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องชั่งตวงวัดชั้นหลัง ก็จะสามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมเป็นรายได้เข้ากรุงเทพมหานครได้ สำหรับบุคลากรสามารถเกลี้ยอัตรามาจากหน่วยงานเดิมของกรุงเทพมหานครที่มีวุฒิการศึกษาใกล้เคียงกับที่สำนักชั่งตวงวัดกำหนด เช่น สำนักจรจรและขนส่ง สำนักระบายน้ำ เป็นต้น ส่วนระยะที่ 3 เป็นระยะที่กรุงเทพมหานครจะต้องใช้ศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ ทั้งทางด้านงบประมาณ ความสัมพันธ์กับท้องถิ่นที่เป็นเมืองหลวงในต่างประเทศ ที่ปฏิบัติงานชั่งตวงวัดได้ผล และเป็นที่ยอมรับต่อประชาชนและหน่วยงานด้านชั่งตวงวัดของต่างประเทศ ก็จะทำให้การพัฒนาด้านชั่งตวงวัดทั้งของกรุงเทพมหานครเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ตลอดจนงานชั่งตวงวัดระดับประเทศของเราได้ในอนาคต

1.5 แนวทางการให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านชั่งตวงวัดของหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง

สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในขณะนี้ก็คือ กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ที่จะต้องให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานในส่วนที่ขาดของกรุงเทพมหานคร เช่น ในระยะแรก จะเป็นการสนับสนุนการทำงานตรวจสอบเครื่องชั่งตามตลาดนัด บริเวณริมฟุตบาท ที่ไม่ได้อยู่ในความควบคุมของตลาดเอกชนและสำนักงานตลาดของกรุงเทพมหานคร เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างจากการที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขที่มีปริมาณงานเดิมมากอยู่แล้ว จนกว่าจะมีหน่วยงานที่มารับผิดชอบงานอย่างเต็มที่ นอกจากนั้นจะสามารถให้การสนับสนุนด้านการฝึกอบรมทักษะและความรู้เพิ่มเติม การสอบเทียบย้อนกลับของแบบมาตรา รวมทั้งเป็นหน่วยงานกลางในการตัดสินใจกรณีเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานด้านชั่งตวงวัด รวมทั้งการประสานข้อมูลทางเทคนิคการตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัดชนิดต่าง ๆ ให้กับนายตรวจชั่งตวงวัดของกรุงเทพมหานคร

2. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาได้ทราบถึงปัญหาและทิศทางการดำเนินงานด้านชั่งตวงวัดของกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถที่จะแก้ไขได้ ตามลำดับของปัญหา ดังนี้

2.1 ด้านกระบวนการถ่ายโอน

งานด้านชั่งตวงวัด เป็นงานที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้ท้องถิ่นต้องทำ และเป็นงานที่ต้องทำควบคู่กับหน่วยงานของรัฐ แต่รัฐบาลไม่มีการจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มองเห็นว่าเป็นปัญหาและภาระมากกว่าผลดีที่จะได้จากการรับภารกิจนี้มาปฏิบัติ จึงไม่มีแรงจูงใจที่จะเร่งรีบดำเนินการ อีกทั้งคณะกรรมการการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นว่าชั่งตวงวัดเป็นงานที่ง่าย ไม่มีอะไรซับซ้อน ซึ่งในเรื่องดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรที่จะนำไปพิจารณาเรื่องนี้ใหม่ ทั้งนี้งานชั่งตวงวัดเป็นงานที่ต้องปฏิบัติให้เสร็จสิ้นในสถานที่ปฏิบัติโดยจะต้องมีการตัดสินใจว่าเครื่องชั่งตวงวัดนั้นถูกหรือผิด และหากพบผิดจะต้องดำเนินการอย่างไร ไม่มีการนำกลับมาตัดสินใจก่อนค่อยกลับไปปฏิบัติ และไม่สามารถที่จะสุ่มตัวอย่างกลับมาตรวจสอบได้ที่ห้องปฏิบัติการ เช่น งานด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข ที่หน่วยงานดังกล่าวมีการจัดสรรงบประมาณให้ ในลักษณะเป็นผู้เฝ้าระวังไปก่อน และทำการแจ้งหน่วยงานของรัฐเข้าไปดำเนินการ ดังนั้นเมื่อรับภารกิจนั้น ๆ ไปดำเนินการจึงเป็นเรื่องง่าย อีกทั้งมีงบประมาณที่จัดสรรให้อีกด้วย ดังนั้นสำหรับงานชั่งตวงวัดหากจะให้การกระจายภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบผลสำเร็จ กรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เสนอขอรับภารกิจด้านชั่งตวงวัดไปปฏิบัติงาน โดยงบประมาณนั้นจะเป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะขั้นตอนการเตรียมความพร้อมการรับมอบภารกิจในระยะแรกเท่านั้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในด้านการฝึกอบรมงานและจัดซื้อแบบมาตรฐานขึ้นต้น โดยจะให้กรมการค้าภายในเป็นผู้ดำเนินการหรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้ดำเนินการเบิกจ่ายก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถมองเห็นความสำคัญของงานทิศทางการปฏิบัติงานและการพัฒนา โดยกรอบงบประมาณดังกล่าวควรจะประสานกับสำนักชั่งตวงวัดก่อน เพื่อมิให้งบประมาณบานปลายและสูญเสียโดยไร้เหตุ และไม่ควรถูกดำเนินการพร้อมกันทั้งประเทศ ควรพิจารณาถึงขนาดและปริมาณงานและความพร้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ ก่อน ทั้งนี้ศักยภาพของสำนักชั่งตวงวัดสามารถให้การสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมได้ปี ละ 24 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ตามสำนักงานสาขาและศูนย์ชั่งตวงวัดที่มีในขณะนี้) จะทำให้สามารถกระจายภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาศักยภาพได้ภายใน 3 ปี ทั้งนี้ไม่ควรที่จะกำหนดให้กระจายภารกิจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เล็กมาก เช่นองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเทศบาลนคร เพราะว่ามีปริมาณงานที่น้อย นอกจากไม่คุ้มค่ากับทั้งงบประมาณจะจัดสรรให้แล้วยังไม่เกิดประโยชน์ และไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากสำนักชั่งตวงวัด กรมการค้าภายใน ได้เคยดำเนินการกระจายภารกิจนี้ไปยังสภาตำบล มาก่อนแล้ว แต่ไม่เกิดประโยชน์

เพราะว่าไม่มีการลงมือปฏิบัติ และแบบมาตราที่จัดสรรให้ก็ไม่มีการจัดเก็บให้เป็นที่เรียบร้อย จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ดังนั้นควรที่จะกระจายภารกิจนี้ให้กับองค์กรบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และพัทยา เท่านั้น เพราะว่าจะมีความคุ้มค่าและมีปริมาณงานที่มากพอ

2.2 ทิศทางการปฏิบัติงานช่วงดวงวัด

เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านช่วงดวงวัดเป็นไปอย่างได้ผลดีในอนาคต คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรที่จะเร่งรัดให้กรุงเทพมหานคร รับผิดชอบภารกิจด้านช่วงดวงวัดมาปฏิบัติงานให้ได้ภายในปีงบประมาณ 2550 ทั้งนี้เพื่อศึกษาข้อผิดพลาด ในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการถ่ายโอน รวมทั้งข้อปัญหาต่าง ๆ ที่เหล่านักวิชาการหลายสำนักได้ถกเถียงว่าจะเกิดขึ้นในขณะปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ เช่น การไม่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำนักงานสาขาช่วงดวงวัด ตามมาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ.มาตราช่วงดวงวัด พ.ศ. 2542 และเมื่อเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบพบการกระทำผิดผิดและจะนำไปเปรียบเทียบ จะต้องไปดำเนินการที่ใด ทั้งนี้หากพบว่าปัญหาตรงจุดใดจะได้แก้ไขและเป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือกำหนดขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจด้านช่วงดวงวัดให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป โดยจะต้องมีคณะกรรมการร่วมกันระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด

สำหรับการปฏิบัติงานช่วงดวงวัดของกรุงเทพมหานครและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะสามารถรับภารกิจด้านช่วงดวงวัดมาปฏิบัติงานได้ทั้งหมดหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเองว่า จะมีความคุ้มค่าของการลงทุนจัดซื้อแบบมาตราช่วงดวงวัดมาเพื่อปฏิบัติงานช่วงดวงวัดเพียงใด โดยพิจารณาจากความคุ้มค่าที่เป็นตัวเงินและความคุ้มค่าที่ไม่เป็นตัวเงินก็ได้ เช่น กรุงเทพมหานคร อาจจะไม่สามารถพัฒนาได้ถึงการตรวจสอบเครื่องช่วงรถยนต์ เพราะว่ามีปริมาณงานที่น้อยเมื่อเทียบกับจังหวัดในปริมณฑล หรือท้องถิ่นที่มีปริมาณงานเครื่องช่วงรถยนต์มากอย่างเช่นจังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น หรือพัทยาอาจจะไม่คุ้มค่ากับการจัดให้บริการถึงระดับมาตรวัดน้ำมันเชื้อเพลิง แต่หากพัทยาพิจารณาแล้วว่าเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวพัทยาแล้ว ก็สามารถที่ดำเนินการได้ อย่างไรก็ตามหากงานช่วงดวงวัดใดที่ท้องถิ่นไม่สามารถปฏิบัติงานได้ก็เป็นหน้าที่ของสำนักช่วงดวงวัด กรมการคลังภายใน กระทรวงพาณิชย์ที่จะเข้าไปปฏิบัติให้ เช่นเดิม หรือหากเป็นการตรวจสอบเครื่องช่วงดวงวัดที่เกินความสามารถของท้องถิ่น เป็นงานที่หากมีเทคนิคสูง หรือเป็นสถานการณ์ที่ทำให้ท้องถิ่นไม่สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ เช่น การดำเนินการในลักษณะเป็นขบวนการ โกงเครื่องซึ่งที่เป็นเครือข่าย หรือการฮั้วน้ำหนักกันของผู้รับซื้อสินค้าเกษตร ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียกับประชาชนโดยส่วนรวม ส่วนนี้เจ้าหน้าที่สำนักช่วงดวงวัด จะเข้าไปดำเนินการเองอยู่แล้ว

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้เป็นศึกษาในการขั้นตอนการเริ่มต้นที่จะปฏิบัติงานซึ่งตรงวัด ของ กรุงเทพมหานคร ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไปควรที่จะศึกษาและติดตามประเมินผลในการปฏิบัติเป็นระยะ เพราะว่าแต่ละระยะในการปฏิบัติงานนั้น ก็จะมีปัญหาการปฏิบัติ ทั้งทางด้านข้อกฎหมาย และวิธีการ และจะสามารถนำไปเปรียบเทียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ได้